

Udruga „Novi put” Varaždin – Prenoćište za beskućnike Varaždin

Udruga „Novi put” u Varaždinu osnovana je 2010. godine. Organizirana je kao nevladina, nepolitička i neprofitabilna organizacija, a njezin je cilj promicanje, razvoj i unapređenje skrbi o beskućnicima, pružanje stručne i savjetodavne pomoći te stručno osmišljavanje, izrada i realizacija projekata kojima se unapređuje kvaliteta života beskućnika.

U suradnji s Gradom Varaždinom i Centrom za socijalnu skrb Varaždin 2001. godine osnovano je jedno od prvih Prenoćišta za beskućnike na području cijele Hrvatske, a Udruga „Novi put” i danas ga uspješno vodi. Varaždinsko Prenoćište za beskućnike nalazi se gotovo u samome središtu grada, lako je dostupno korisnicima i u blizini je svih važnih institucija i lokalne zajednice. Samo Prenoćište nalazi se u prostoru koji je Grad Varaždin ustupio za potrebe pružanja socijalne usluge smještaja beskućnicima, a Grad podmiruje i režijske i ostale materijalne troškove Prenoćišta te troškove njegova održavanja. Prenoćište može smjestiti ukupno 15 osoba, 12 muškaraca i 3 žene. Gotovo uvijek je popunjeno, a zimi i za nepovoljnih vremenskih uvjeta bude i veća potreba za smještajem nego što kapaciteti omogućuju, no nitko ne ostaje na cesti. Potrebe korisnika su različite, s obzirom na njihove životne situacije i poteškoće s kojima se susreću. Svaki beskućnik ima svoju priču, jedinstvenu i tešku, jako sličnu, ali istovremeno i jako različitu. Temeљem dugogodišnjeg iskustva rada Udruge s beskućnicima i razgovora s našim trenutnim i bivšim korisnicima, kao najčešći uzroci „postajanja beskućnikom” ističu se dugotrajno siromaštvo i nezaposlenost, nemogućnost zapošljavanja, otkaz na radnome mjestu, nizak stupanj obrazovanja, različiti oblici ovisnosti (alkohol, droga, kockanje), narušeno tjelesno zdravlje, narušeno mentalno zdravlje, slaba socijalna mreža i povezanost, loši obiteljski i/ili partnerski odnosi, izdržava-

nje kazne zatvora, gubitak mjesta za stanovanje, nemogućnost podmirivanja troškova stanovanja i sl.

Korisnici jednim od sve češćih razloga beskućništva navode činjenicu da su izrazito porasle cijene najma soba i stanova te režijskih troškova, stoga rješavanje stambenog pitanja za njih postaje gotovo nedostižan cilj. U prva tri mjeseca 2023. uslugu smještaja u Prenoćištu za beskućnike Varaždin iskoristilo je već 17 korisnika, a broj korisnika u potrebi u stalnom je porastu, što je izravna posljedica ekonomske krize, porasta cijena i teškoća sa zapošljavanjem i podmirivanjem troškova života. Korisnicima je u sklopu Prenoćišta omogućeno spavanje, održavanje osobne higijene, pranje odjeće, osigurane su im higijenske potrepštine, a na raspolaganju im je i potpuno opre-

mljena kuhinja u kojoj mogu pripremati i konzumirati obroke, dnevni boravak s televizorom, mala biblioteka, računalo s pristupom internetu, društvene igre, dnevne novine i dr. Korisnici su obvezni pridržavati se kućnog reda i ovim se prostorom koriste prema načelu dobrog gospodara – održavaju ga urednim i redovito čiste. Prenoćište okružuje veliko dvorište s voćnjakom koji su zasadili korisnici i vrtom s dva plastenika u kojem korisnici za vlastite potrebe uzgajaju povrće. Ručak je korisnicima osiguran u Caritasovoj Pučkoj kuhinji svakog dana, osim nedjelje, kada ručak korisnicima osiguravamo pomoću donacija građana u sklopu akcije *Nedjeljni ručak za beskućnike*. Dvije pekare na području grada svakodnevno doniraju korisnicima Prenoćišta višak svojih proizvoda što dostaje za

doručak i večeru. Osim zadovoljavanju osnovnih životnih potreba (smještaj, održavanje osobne higijene, prehrana i dr.), Udruga veliku pažnju poklanja resocijalizaciji beskućnika. Redovito se provode programi usmjereni smanjenju socijalne isključenosti beskućnika, njihovom osnaživanju i kvalitetnijoj reintegraciji u društvenu zajednicu. Udruga trenutno provodi trogodišnji program *NOVI PUT za Život*, financiran sredstvima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obiteljske i socijalne politike, a u sklopu kojeg je za potrebe stručnog rada s korisnicima zaposlena magistra socijalne pedagogije. Održavaju se susreti psihosocijalne podrške, grupni susreti vezani za različite teme (ovisnosti, samopoštovanje i samopouzdanje, razvoj komunikacijskih i socijalnih vještina i sl.), kreativne radionice, potiče se uključivanje u zajednicu i sl. Rad s korisnicima usmjeren je ka njihovom osnaživanju, poticanju samostalnosti i stvaranja novih vještina te pripremu za samostalan život u zajednici. Korisnici se, uz potporu djelatnika Udruge, mogu informirati o ostvarivanju prava iz područja radnog prava, obiteljskog prava, zdravstva i socijalne skrbi, pruža im se pomoć pri traženju posla i zapošljavanju, rješavanju stambenog pitanja, poboljšanju odnosa s članovima obitelji i/ili partnerima, djetecom, prevladavanju ovisnosti i sl. U Pre-

noćištu se redovito priređuju kreativne radionice, poput šivanja različitih predmeta za svakodnevnu upotrebu od recikliranih materijala (npr. torbe ili vrećice od starog traperera i odjeće, prekrivači, pregače od različitih materijala), izrađuju se ukrasi povodom blagdana, čestitke i sl. Svakodnevno mogu sudjelovati u radno-okupacijskim aktivnostima, poput uređivanja okoliša, uređivanja cvjetnih gredica, održavanja voćnjaka, obrade vrta i uzgoja povrća za vlastite potrebe, pripreme zimnice i dr. Korisnici Udruge „Novi put“ uglavnom su različitih karakteristika, prevladavaju muškarci srednje do starije životne dobi, niže ili srednje stručne spreme, nerijetko s razvijenim različitim oblicima ovisnosti te narušenog zdravstvenog stanja. Udruga organizira različite aktivnosti u kojima korisnici mogu sudjelovati prema vlastitim mogućnostima, znanjima, afinitetima, potrebama i željama. Aktivnosti omogućuju korisnicima stvaranje i razvoj radnih navika te usvajanje novih i razvijanje postojećih znanja i vještina koje im mogu pomoći u samostalnom životu, ali i zapošljavanju i promjenama koje žele postići u životu. U financiranju organizacije i provedbe aktivnosti u sklopu Prenocišta pomaže i Varaždinska županija..

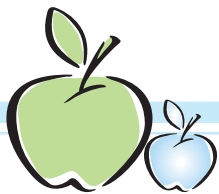
Budući da je riječ i o osobama koje nemaju podršku svojih bližnjih, članova

obitelji, partnera i prijatelja, često i o samcima koji nisu osnovali obitelj, osobama koje su po razvodu braka zbog različitih razloga prekinule sve veze s obitelji, osobama koje su odbačene od društva, zajednice i sl., većini korisnika mnogo znači već i činjenica da za njih postoji mjesto gdje mogu s nekim porazgovarati, podijeliti svoje probleme i katkada doći do rješenja tih problema uz tuđu pomoć, iskustvo i savjet, zabaviti se, družiti se, obilježiti blagdane i svrhovito provesti svoje slobodno vrijeme.

U Udruzi ima mnogo problema u radu s beskućnicima, a jedan od većih je nedostatak stručnjaka poput socijalnih radnika, socijalnih pedagoga i psihologa, medicinskih djelatnika, a izražen je i nedostatak volontera zainteresiranih za stalan rad s beskućnicima. Financiranje u nekim okvirima također nije posve riješeno. Stručni se djelatnik zapošljava na projektima kojima se Udruga prijavljuje na natječaje, no očita je potreba za stalnim zapošljavanjem stručnog djelatnika za rad s korisnicima. Aktivnosti Prenocišta financiraju se u okviru projekata i programa koje provodi Udruga, a za njih se sredstva nalaze putem prijave na natječaje i javne pozive na lokalnoj i državnoj razini.

Korisnicima je jedna od nepremostivih prepreka stigma beskućnika koja ih, nažalost, prati na svakom koraku, od razgovora za posao do traženja stanova. Velik broj beskućnika priznaje da pri prijavljivanju na natječaje i tijekom razgovora s poslodavcima skrivaju činjenicu da borave u Prenocištu za beskućnike jer se boje da će biti odbačeni i neće konkurirati za radno mjesto. Neki korisnici kažu da im poslodavci više ne odgovore nakon što ih tijekom razgovora informiraju da se nalaze u Prenocištu za beskućnike. Slične su i situacije pri pokušajima traženja stanova ili soba za najam. Kada korisnici upoznaju potencijalne stanodavce sa svojim statusom, bivaju odbačeni unatoč činjenici da bi vlastitom štednjom i uz pomoć novčanih naknada bili u mogućnosti financirati smještaj. Za korisnika to predstavlja začaran krug nemoći i osjećaja neuspjeha, često im pada motiva-

cija za promjenom i odustaju od svojih ciljeva, ostaju diskriminirani i na samoj margini društva. Različitim aktivnostima i uslugama osnažujemo korisnike kako bi se uključili u zajednicu. To je ključno jer se oni osjećaju diskriminirano i stigmatizirano te je važno da steknu potrebno samopouzdanje i samopoštovanje. Pružena pomoć vodit će ih prema stjecanju novih pozitivnih iskustava te osobnom rastu i razvoju. Udruga godinama ostvaruje suradnju s Gradskim društvom Crvenog križa Varaždina, Društvom Crvenog križa Varaždinske županije, Caritasom Varaždinske biskupije, Socijalnom samoposlugom „Kruh Sv. Antuna“ te građanima i drugim organizacijama koje pomažu pri skrbi o beskućnicima donacijama hrane, higijenskih potrepština, odjeće, obuće i sl.

Udruga „Novi put“ svake godine 10. listopada obilježava Svjetski dan beskućnika organiziranjem javne akcije u gradu Varaždinu te pritom zainteresiranim građanima predstavlja radove koje su korisnici izradili u sklopu aktivnosti u Prenočištu. Korisnici dijele informativne materijale i letke, razgovaraju sa zainteresiranim građanima te ih se informira o djelatnostima Udruge, programima i projektima koji se provode, o uslugama koje Udruga pruža, mogućnostima uključivanja u rad Udruge i pomaganju beskućnicima.

Informiranjem, educiranjem i senzibilizacijom javnosti nastoji se utjecati na smanjenje diskriminacije beskućnika i podizanje svijesti građana o problematiki beskućništva te mogućnosti po-

moći i utjecaja svakog pojedinca na promjenu i poboljšanje životne situacije osoba u potrebi.

Udruga „Novi put“ ponosno ističe kako je tijekom godina rada brojnim beskućnicima i korisnicima Prenočišta za beskućnike pomogla u prevladavanju različitih teškoća, pronalasku i zadržavanju zaposlenja, rješavanju stambenog pitanja, pronalasku stalnog smještaja starijim i bolesnim korisnicima, pomogla korisnicima pri liječenju od ovisnosti te uspostavi i održavanju apstinencije, osnažila korisnike za povratak obiteljima i partnerima, pomogla u rješavanju odnosa s obiteljima, partnerima i prijateljima. Neki se korisnici povremeno jave po odlasku iz Prenočišta, informiraju nas o postignutim uspjesi-

ma i promjenama i zahvale na pruženoj pomoći, što za nas znači da samo postigli svoj cilj i ostvarili svoga postojanja i djelovanja.

Iako su sve životne priče naših korisnika različite i teške, završili bismo riječima našeg korisnika:

„Nismo svi mi toliko loši, koliko je za neke od nas život bio maćeha. Sretni smo da se ipak netko brine o nama. Svima koji nemaju krov nad glavom, želim da dođu dom.“

Petra Lončar, mag.paed.soc.

Udruga Novi put Varaždin – Prenočište za beskućnike
centar592@gmail.com

